

همایش حقوق کودکان و دانش آموزان استثنایی

بررسی پیش نویس پیمان نامه جهانی حقوق افراد دارای معلولیت

۸۶۰۷۰

با نگاهی به قانون در دست تدوین حقوق معلولین در ایران

دکتر محمد کمالی

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی

نحوه پرداخت جوامع به مسائل حقوقی معلولین در طول تاریخ دارای فراز و نشیب فراوانی است. یکی از نقاط عطف در این زمینه تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در سازمان ملل متحد می باشد که هرچند تنها در یک ماده آن به مسائل معلولین پرداخته شده است. لیکن بواسطه سهم عمده ای که در پذیرش حقوقی انسانی در جوامع داشته است بسیار با اهمیت تلقی می شود.

بدنبال این امر از قطعنامه های حقوق افراد دارای معلولیت ذهنی، جسمی و سپس کنوانسیون حقوق کودک می توان یاد کرد که بویژه پیمان نامه جهانی حقوق کودک نسخه ای ارزنده در شناسایی حقوق افراد خردسال مبتلا به معلولیت می باشد. در سال ۱۹۹۳ دستورالعمل قوانین استاندارد برای معلولین به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل می رسد که این امر بدنبال برگزاری سال جهانی معلولین و دهه معلولین، زمینه ساز بیشتر مطرح شدن حقوق انسانی افراد دارای معلولیت در دنیا شد. تلاش گروه های غیر دولتی معلولین در سراسر دنیا بویژه چند تشکل عمده بین المللی همانند انجمن توانبخشی بین المللی، سازمان افراد دارای ناتوانی، فدارسیون جهانی نابینایان و ناشنوایان و ... در حال حاضر منجر به انتشار پیش نویس کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت گردیده است که در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به بحث گذاشته خواهد شد. به نظر می رسد با تصویب آن گامی ارزنده برای تحقق حقوق افراد دارای معلولیت برداشته شود با توجه به اینکه بعد از تصویب این کنوانسیون، کشورهای عضو موظف به پذیرش و اجرای آن خواهند بود و لازم است نگاهی کارشناسانه به آن داشته باشیم، این پیش نویس از چهار قسمت تشکیل شده است که در یک بخش آن به حقوق عمومی، بخشی به حقوق خاص معلولین، بخشی به وظایف کنترل کشورها و در بخش آخر به نحوه عملکرد اجرائی موضوع اشاره شده است.

هرچند تصویب این کنوانسیون و ارتقاء آگاهی جوامع از توانمندی های معلولین و فراهم کردن زمینه های مناسب برای حضور معلولین در جامعه می تواند مؤثر باشد لیکن در مقایسه با کنوانسیون

همایش حقوق کودکان و دانش آموزان استثنایی

حقوق کودک از قدرت کمتری برخوردار است و همچنین انسجام مطلوبی در آن مشاهده نمی‌شود و موضوعات متعددی قابل اضافه شدن به آن می‌باشد. از آنجائیکه این متن، پیش نویسی برای بحث و تبادل نظر و ارائه پیشنهادات کشورها می‌باشد، بنابراین ضرورت بحث و بررسی و تدوین پیشنهادات برای اعلام به مراجع ذیربط از اهداف این مقاله می‌باشد.

در مقاله نگاهی به قانون حقوق افراد دارای معلولیت که در کمیسیون ویژه سازمان بهزیستی و حضور برخی صاحب نظران تدوین شدن است و مقایسه آن با پیش نویس فوق بعمل خواهد آمد.